

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՑԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Մանկավարժություն և հոգեբանություն
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Լ.Գ.Բաղդասարյան /Ս.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 3

«20» սեպտեմբեր 2023 թ.

ՄՀ/մ- 047 Ուսումնադաստիարակչական գործընթացի կառավարում

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝

011301.00.7. Ընդհանուր մանկավարժություն
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝
մեթոդիկա
անվանումը/

011301.04.7 Դպրոցական մանկավարժություն և
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ

Որակավորման աստիճան՝
/բակալավր, մագիստրատուրա/

մանկավարժության մագիստրոս

Ամբիոն՝

մանկավարժության և հոգեբանության
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝

առկա
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ

առկա 1-ին կուրս, 1-ին կիսամյակ

Դասախոս(ներ)՝

Ք.Ս.Վիրաբյան
/անուն, ազգանուն

Էլ. հասցե/ներ

kvirabyan60@gmail.com
Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները
8.	Դասավանդման մեթոդներ.....	...
9.	Ուսումնառության մեթոդները
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ.....	...
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
	12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ
	12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
	12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	...
	12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում.....	...
14.	Գնահատում.....	...
	14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.....	...
	14.2. Հարցաշար.....	...
	14.3. Գնահատման չափանիշներ.....	...
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ.....	...

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹.

«Ուսումնադաստիարակչական գործընթացի կառավարում» դասընթացը կարևորվում է դպրոցի կառավարման բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է 011301.04.7 կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Կամընտրական դասընթացներ» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է Ուսումնառության ընթացքում ուսանողը գիտելիքներ է ձեռք բերում մանկավարժի կարևորագույն գործառույթի՝ մանկավարժական գործընթացի կառավարման մասին:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են.....

ա/ պատկերացում տալ

- սոցիալական համակարգերի կառավարման հիմունքների մասին
- կրթադաստիարակչական գործընթացի կառավարման համակարգի և առանձնահատկությունների մասին

բ/ ձևավորել

- կրթադաստիարակչական գործընթացի կառավարման վերաբերյալ գիտելիքների անհրաժեշտ համակարգ
- կառավարչական կարողություններ և հմտություններ

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները

«Ուսումնադաստիարակչական գործընթացի կառավարում» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը 011301.01.6 Տարրական մանկավարժություն և մեթոդիկա մասնագիտության բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող «Մանկավարժություն», «Դպրոցի կառավարման հիմունքներ», «Դաստիարակության տեսություն» դասընթացներից:

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)² և /կամ կոմպետենցիաները.

«Ուսումնադաստիարակչական գործընթացի կառավարում» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

Գիտելիք

- դասընթացի հենքային հասկացությունների բնութագրերը,
- կառավարչի իրավունքներն ու պարտականությունները,
- կառավարման գործառույթները,

կառավարման ոճերը

-

Հմտություն

- ներկայացնել կազմակերպում, կառավարում հասկացությունների բնութագրերը,
- հիմնավորել կառավարման ոճերի ընտրությունը,
- իմաստավորել կառավարման ոճերը,
- ներկայացնել կառավարման հիմնական գործառույթները,
- կարևորել ղեկավարին ներկայացվող գործառույթները, կոմպետենցիաները,
- արագ կողմնորոշվել տարաբնույթ կազմակերպչական աշխատանքներում,
- տիրապետի մանկավարժական տեխնիկային,
տիրապետի կառավարման տեսական հիմունքներին,

Կարողունակություն

- դասընթացի հասկացությունների բնութագրմանը,
- տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելուն
- կառավարման ոճերի կիրառմանը
- հիմնախնդիրներ լուծելու կարողությանը,
- կառավարման վարպետությանը:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

1. վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն (ԳԿ1),

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

2. կազմակերպելու և պլանավորելու ունակություն(ԳԿ2),
3. հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ(ԳԿ3),
4. մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ(ԳԿ4),
5. տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն(ԳԿ8),
6. մանկավարժական խնդիրների լուծում(ԳԿ9),
7. որոշումների ընդունում(ԳԿ10):
- 8.

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)

1. գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն (ՀԳԿ1),
2. հետազոտություններ կատարելու ունակություններ(ՀԳԿ2),
3. կանխատեսման կարողություն(ՀԳԿ3),
4. նոր իրավիճակներին հարմարվելու ունակություն(ՀԳԿ4),
5. նոր գաղափարներ առաջ քաշելու (ստեղծագործելու) ունակություն, (ՀԳԿ5)
6. ինքնուրույն աշխատելու ունակություն(ՀԳԿ8),
7. նախագծեր մշակելու և դրանք կառավարելու ունակություն(ՀԳԿ9),
8. որակի կարևորության գիտակցում(ՀԳԿ11),

հաջողության ձգտում(ՀԳԿ12):

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

1. հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները(ԱԿ2),
2. համապատասխան համատեքստում ընկալել և մեկնաբանել նոր տեղեկատվությունը(ԱԿ3),
3. կիրառել տվյալ դասընթացին բնորոշ մեթոդները(ԱԿ6),
4. քննադատորեն գնահատել և մեկնաբանել տեսության ու պրակտիկայի նորագույն ձեռքբերումները(ԱԿ10),
5. տիրապետել ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանալ մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները(ԱԿ11),
6. ունակ լինել ուրույն, թեկուզ և փոքր ներդրում կատարելու տվյալ առարկայական ոլորտում(ԱԿ12),
7. ցուցաբերել ինքնուրույնություն և ստեղծագործական մոտեցում տվյալ առարկայական ոլորտում գործունեություն ծավալելիս(ԱԿ13),
8. տիրապետել տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին: (ԱԿ14)

միջանձնային կումպետենցիաների (այսուհետ՝ ՄՁԿ) ձևավորմանը:

9. *քննադատական վերլուծության և ինքնաքննադատության ունակություն(ՄՁԿ1),*
10. *թիմային աշխատանք(ՄՁԿ 2),*
11. *միջանձնային առողջ փոխհարաբերություններ(ՄՁԿ 3),*
12. *թիմում աշխատելու ունակություն(ՄՁԿ 4),*
13. *այլ ոլորտների փորձագետների հետ շփվելու ունակություն(ՄՁԿ 5),*
14. *միջազգային միջավայրում աշխատելու ունակություն(ՄՁԿ 7),*
15. *բարոյական արժեքներ(ՄՁԿ 8):*

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների³.

«Ուսումնադաստիարակչական գործընթացի կառավարում» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել դպրոցում՝ վարչական աշխատանքի գործունեության ընթացքում, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և կառավարման բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	3 կրեդիտ	

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն	18	
Գործնական աշխատանք	18	
Սեմինար պարապմունք		
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք		
Ընդամենը		

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	ստուգարք	
---	----------	--

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴.

- Դասախոսությունը
- Գործնական աշխատանքներ

• **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁵

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Կլոր սեղան** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- **Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- **Հարցի նախապատրաստման մոդել** –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- **Աշխատանքային տեսք** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **Զեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. Դասավանդման մեթոդներն են⁶ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում,

9. Ուսումնառության մեթոդներն են⁷՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և

⁴ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁵ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁶ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁷ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում....

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁸.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապլունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	«Ուսումնադաստիարակչական գործընթացի կառավարումը» դասընթացի առարկան և մեթոդները	2		2		
2.	Կառավարման էությունը և կառուցվածքը	2		2		
3.	Ամբողջական մանկավարժական գործընթացի էությունը, օրինաչափությունները	2		2		
4.	Ուսումնադաստիարակչական գործընթացի կառավարման համակարգը դպրոցում	2		2		
5.	Ուսուցման և դաստիարակության գործընթացի պլանավորումը դպրոցում	2		2		
6.	Դաստիարակության գործընթացի կառավարումը դպրոցում, առանձնահատկությունները	2		2		
7.	Ուսուցման գործընթացի կառավարում	2		2		
8.	Ուսումնադաստիարակչական գործընթացի վերահսկումը	2		2		
9.	Ուսումնադաստիարակչական գործընթացի գնահատումը	2		2		
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		18		18		

11. Ուսումնասմեթոդական գրականության ապահովման քարտ

⁸ Նման է օրացուցային պլանին

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Լ. Թ. Ասատրյան, Ա.Ս.Կարապետյան , Մ. Ա. Ասատրյան, Թ. Ֆ. Յոլակյան, Կրթության համակարգի կառավարման հիմունքները,1 մաս	Երևան, 2003
2.	ՀՀ օրենքը կրթության մասին. 14 ապրիլի,	1999թ.
3.	Յու.Ամիրջանյան, Ա.Սահակյան, Մանկավարժություն,	Երևան 2005թ
4.	Գ. Ե. Ղույունյան, Մանկավարժություն, գիրք 1, 2	Երևան 2005թ.
5.	Յու. Բաբանսկի, Մանկավարժություն, գիրք 1,2	Երևան,1977,1978
6.	Шамова Т. И., Давыденко Т. М., Шибанова Г. Н., Управление образовательными системами,	Москва 2005
7.	Новиков Д. А., Введение в теорию управления образовательными системами,	Москва 2009
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Подласый И. П. Педагогика,	“Просвещение” 2003
2.	Харламов И. Ф. Педагогика,	Москва, 1997
3.	Сластенин В. А., Исаев И. Ф., Мищенко А. И., Шиянов Е. Н., Педагогика,	М., 2004
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.		
2.		

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1.Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	<i>Թեմա</i>	Ուսումնասիրվող հարցեր	<i>Ժամաքանակ</i>	Գրականություն ⁹
1.	.«Ուսումնադաստիարակչական գործընթացի կառավարումը» դասընթացի առարկան և մեթոդները:	Հասկացություն մանկավարժական գործընթացի կառավարման մասին: Կառավարման սուբյեկտը և օբյեկտը: «Ուսումնադաստիարակչական գործընթացի կառավարումը» դասընթացի կապն այլ գիտությունների հետ: Առարկայի գիտահետազոտական մեթոդները:	2	ՊԳ 1,6,7, ԼԳ1,2
2.	Կառավարման էությունը և կառուցվածքը	Հասկացություն ղեկավարման և կառավարման մասին: կառավարման գործընթացի կառուցվածքը: Ինֆորմացիան որպես կառավարման հիմք:	2	
3.	Ամբողջական մանկավարժական գործընթացի էությունը	Հասկացություն ամբողջական մանկավարժական գործընթացի մասին: Ամբողջական մանկավարժական գործընթացի հիմնական բաղադրիչների /ուսուցման և դաստիարակության/	2	ՊԳ 1, 5,6,7, ԼԳ1,2,3

⁹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

		<p>յուրահատկությունները: Մանկավարժական գործընթացի կառուցվածքը: Մանկավարժական գործընթացի փուլերը: Մանկավարժական գործընթացի օրինաչափությունները:</p>		
4.	<p>Ուսումնադաստիարակչական գործընթացի կառավարման համակարգը դպրոցում</p>	<p>Հասկացություն կառավարման համակարգի մասին: Կառավարման համակարգի կառուցվածքային տարրերը: Դպրոցի տնօրենը կառավարման համակարգում: Դպրոցի փոխտնօրենները, հոգեբանը, սոցիալական մանկավարժը կառավարման համակարգում: Ուսուցիչների, դաստիարակների, դասղեկների տեղը կառավարման համակարգում: Դաստիարակության հիմնական առանձնահատկությունները: Ուսուցման՝ որպես կառավարող համակարգի բնութագիրը: Առարկայական ուսումնական ծրագրերը որպես ուսուցման կառավարման հիմք: Ուսուցման գործընթացի կառավարման մակարդակները:</p>	2	<p>ՊԳ 1 4,5,,6,7, ԼԳ1,2,3</p>
5.	<p>Ուսուցման և դաստիարակության գործընթացի</p>	<p>Պլանավորումը որպես կառավարման կարևոր բաղադրամաս, նրա</p>	2	<p>ՊԳ 1,6,7,</p>

	պլանավորումը դպրոցում	նշանակությունը: Պլանավորման սկզբունքները, ձևերը, փուլերը և տեխնոլոգիան: Հեռանկարային պլան: Տարեկան պլան: Ընթացիկ պլան: Թեմատիկ և համդասյա պլան: Պլաններին ներկայացվող պահանջները		ԼԳ 1,3,
6.	Դաստիարակչական գործընթացի կառավարումը դպրոցում, առանձնահատկությունները	Դաստիարակչական գործընթացի առանձնահատկությունները, արտաքին և ներքին կառավարում, միջոցները	2	ՊԳ 1,6,7, ՊԳ 1,6,7, ԼԳ 1,2,3
7.	Ուսուցման գործընթացի կառավարումը դպրոցում	Ուսուցման գործընթացի էությունը, գործառույթները, կառուցվածքը	2	ՊԳ 1,6,7, ՊԳ 1,6,7, ԼԳ 1,2,3
8.	Ուսումնադաստիարակչական գործընթացի վերահսկումը	Վերահսկման և գնահատման տեղը կառավարման համակարգում: Վերահսկման արդյունքները: Վերահսկման մակարդակները, ձևերը և մեթոդները:	2	ՊԳ 1,6,7, ՊԳ 1,6,7, ԼԳ 1,2,3

9.	Ուսումնադաստիարակչական գործընթացի գնահատումը	Դպրոցի գործունեության մանկավարժական վերլուծությունը որպես գնահատման հիմք: Դպրոցի գործունեության գնահատման արդի չափանիշները	2	ՊԳ 1,6,7, ՊԳ 1,6,7, ԼԳ 1,2,3
----	--	--	---	------------------------------------

1. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.2Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	<i>Թեմա</i>	Ուսումնասիրվող հարցեր	<i>Ժամաքանակ</i>	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹⁰
-----	-------------	-----------------------	------------------	--------------	-----------------------------

¹⁰ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

1.	<p>«Ուսումնադաստիարակչական գործընթացի կառավարում»</p> <p>դասընթացի առարկան և մեթոդները</p> <p>Կառավարման էությունը, կառուցվածքը</p>	<p>Մեկնաբանել մանկավարժական գործընթացի կառավարման էությունը, բացատրել կառավարման օբյեկտի և սուբյեկտի էությունը</p>	4	Խմբային աշխատանք	ՊԳ 1,6,7, ԼԳ1,2
2.	<p>Ամբողջական մանկավարժական գործընթացի էությունը</p>	<p>ստուգել ամբողջական մանկավարժական գործընթացի մասին յուրացրածը, մեկնաբանել մանկավարժական գործընթացի կառուցվածքը, փուլերը և օրինաչափությունները</p>	2	<i>Ֆրոնտալ և անհատական հարցում</i>	ՊԳ 1,5,6,7, ԼԳ1,2,3
3.	<p>Ուսումնադաստիարակչական գործընթացի կառավարման համակարգը դպրոցում</p>	<p>Ներկայացնել տնօրենի, փոխտնօրենների աշխատանքային պլան՝ կառավարման համակարգի հետ կապված</p>	2	<i>թեստավորում</i>	ՊԳ 1,3,6,7, ԼԳ1,2,3
4.	<p>Դաստիարակության գործընթացի կառավարումը դպրոցում</p>	<p>Քննարկել դպրոցում իրականացվող դաստիարակչական համակարգի առավելությունները և</p>	2	<i>Զրույցի մեթոդ</i>	ՊԳ 1,3,4,6,7, ԼԳ1,2

		թերությունները			
5.	Ուսուցման գործընթացի կառավարում	Քննարկել առարկայական ուսումնական ծրագրեր, ուսուցման կառավարման օպտիմալացման ուղիները		Խմբային հարցում	ՊԳ 1,6,7, ԼԳ1,2
6.	Ուսուցման և դաստիարակության գործընթացի պլանավորումը դպրոցում	ստուգել պլանավորման մասին հմտությունները	4	<i>Ֆրոնտալ հարցում, թեստավորում</i>	ՊԳ 1,6,7, ԼԳ1,2,3
7.	Ուսումնադաստիարակչական գործընթացի վերահսկումը և գնահատումը	Ներկայացնել դպրոցի գործունեության գնահատման արդի չափանիշները	4	<i>Ֆրոնտալ հարցում</i>	ՊԳ 1,3,5,6,7, ԼԳ1,2

1.1. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	<i>Թեմա</i>	Ուսումնասիրվող հարցեր	<i>Ժամաքանակ</i>	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹¹
1.					

¹¹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

2.					
----	--	--	--	--	--

1.2. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ¹²	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹³
1.	Դպրոցի կառավարման արդի հիմնախնդիրները:	Դպրոցի կառավարման սկզբունքները Կառավարման մակարդակները Դպրոցի կառավարման մեթոդները և ոճերը	զեկույց		Անհատական հարցում	ՊԳ 1,6,7, ԼԳ1,2
2.	Դաստիարակության գործընթացի կառավարման առանձնահատկությունները:	Դաստիարակության գործընթացի առանձնահատկությունները, օրինաչափությունները, տրամաբանությունը:	Աշխատանքային տեսք		Ֆրոնտալ հարցում	ՊԳ 1,3,4,7, ԼԳ1,2
3.	Ուսուցիչը որպես ուսուցման գործընթացի կառավարիչ:	Մանկավարժը, անձը և մասնագիտական բանիմացությունը Մանկավարժական վարպետություն Ուսուցիչը և մանկավարժական կոլեկտիվը	Կլոր սեղան		Զրույցի մեթոդ	ՊԳ 1,5,3 ԼԳ1,2
4.						

¹² Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

¹³ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

2. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹⁴

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Մարքեր, սարքավորումներ	
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

¹⁴ Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

3. **Գնահատում**

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹⁵:

3.1. **Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝**

- ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝ առավելագույնը 0 միավոր,
- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

3.2. **Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.**

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգարքով

¹⁵«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.),

3.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

4. Հասկացություն մանկավարժական գործընթացի կառավարման մասին:
5. Կառավարման սուբյեկտը և օբյեկտը:
6. Հասկացություն ղեկավարման և կառավարման մասին:
7. Կառավարման գործընթացի կառուցվածքը:
8. Ինֆորմացիան որպես կառավարման հիմք:
9. Հասկացություն ամբողջական մանկավարժական գործընթացի մասին:
10. Ամբողջական մանկավարժական գործընթացի հիմնական բաղադրիչները:
11. Ամբողջական մանկավարժական գործընթացի յուրահատկությունները:
12. Մանկավարժական գործընթացի կառուցվածքը:
13. Մանկավարժական գործընթացի փուլերը:
14. Մանկավարժական գործընթացի օրինաչափությունները:
15. Դպրոցի տնօրենը կառավարման համակարգում:
16. Դպրոցի փոխտնօրենները, կառավարման համակարգում:
17. Հոգեբանը, սոցիալական մանկավարժը կառավարման համակարգում:
18. Ուսուցիչների տեղը կառավարման համակարգում:
19. Դասղեկների տեղը կառավարման համակարգում:
20. Աշակերտական ինքնավարության մարմինների դերը դպրոցի կառավարման համակարգում:
21. Կառավարման տարբեր մակարդակների փոխկապակցվածությունը:
22. Պլանավորումը որպես կառավարման կարևոր բաղադրամաս, նրա նշանակությունը:
23. Պլանավորման սկզբունքները:
24. Պլանավորման փուլերը և տեխնոլոգիան:
25. Հեռանկարային պլան:
26. Տարեկան պլան:
27. Թեմատիկ և համդասյա պլան:
28. Պլաններին ներկայացվող պահանջները
29. Դաստիարակության հիմնական առանձնահատկությունները:
30. Ընտանիքի դերը դաստիարակության մեջ:
31. Միջավայրի դերը դաստիարակության մեջ:
32. Ընտանիքը և միջավայրը որպես կառավարման համակարգեր:
33. Դպրոցի տնօրենը դաստիարակության գործընթացի կառավարման համակարգում

34. Դաստիարակության գծով փոխտնօրենը դաստիարակության գործընթացի կառավարման համակարգում:
35. Ուսուցման՝ որպես կառավարող համակարգի բնութագիրը:
36. Առարկայական ուսումնական ծրագրերը որպես ուսուցման կառավարման հիմք:
37. Ուսուցման գործընթացի կառավարման մակարդակները:
38. Մասնագիտական միավորումների տեղը ուսուցման գործընթացի կառավարման մեջ:
39. Կառավարման հնարավորությունները ուսուցման տարբեր համակարգերում:
40. Վերահսկման և գնահատման տեղը կառավարման համակարգում:
41. Վերահսկման արդյունքները որպես գործունեության շտկման հիմք
42. Վերահսկման մակարդակները, ձևերը և մեթոդները:
43. Դպրոցի գործունեության մանկավարժական վերլուծությունը որպես գնահատման հիմք:
44. Դպրոցի գործունեության գնահատման արդի չափանիշները:

44.1. Գնահատման չափանիշները¹⁶.

Տեսական գիտելիքները...

Մասնակցությունը դասընթացին՝ հաճախումների հաշվառում(20 միավոր)

- **Գործնական աշխատանքները**

- գործնական խնդիրների լուծում
- առաջադրանքների իրականացում
- թեստային առաջադրանքներ
- իրավիճակային վերլուծություն
- խմբային աշխատանքներ
- տնային առաջադրանքների

Մեմինար պարապմունքները

- բանավոր շարադրել նյութը(պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները)
- զեկույցներ
- Ռեֆերատներ

- **Լաբորատոր աշխատանքները**

- Նյութի գիտական, համակարգված ձևակերպում,
- Ինքնուրույն եզրահանգումներ, սեփական տեսակետի ներկայացում,
- Նյութը ներկայացնելիս երկու և ավելի գիտական աղբյուրների օգտագործում,
- Գրաֆիկական պատկերների, աղյուսակների,
- **Ինքնուրույն աշխատանքը**
- Ռեֆերատ

¹⁶ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

- Զեկույց
- Հարցազրույց
- Աշխատանքային տետր
- Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն
-

Ստուգաբառք (ընդհանուր գնահատականի 40%-ը, կամ 40 միավոր, երկու ընթացիկ ստուգումների գումարային արժեք)

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն`	011301.00.7. Ընդհանուր մանկավարժություն _____ <i>/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/</i>
Կրթական ծրագիր` մեթոդիկա _____	011301.04.7 Դպրոցական մանկավարժություն և <i>/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/</i>
Որակավորման աստիճան`	__ մանկավարժության մագիստրոս _____ <i>/բակլավր, մագիստրատուրա/</i>

Վանաձոր 2023

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՄՀ/մ047 Ուսումնադաստիարակչական գործընթացի կառավարում			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին կուրս, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	36	Դասախոսություն	18
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	18
	Ինքնուրույն			
Ընդամենը				
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Ուսումնառության ընթացքում ուսանողը գիտելիքներ է ձեռք բերում մանկավարժի կարևորագույն գործառույթի՝ մանկավարժական գործընթացի կառավարման մասին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • դասընթացի հենքային հասկացությունների բնութագրերը, • կառավարչի իրավունքներն ու պարտականությունները, • կառավարման գործառույթները, <p><i>կառավարման ոճերը</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <p><i>Հմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ներկայացնել կազմակերպում, կառավարում հասկացությունների բնութագրերը, • հիմնավորել կառավարման ոճերի ընտրությունը, • իմաստավորել կառավարման ոճերը, • ներկայացնել կառավարման հիմնական գործառույթները, • կարևորել ղեկավարին ներկայացվող գործառույթները, կոմպետենցիաները, • արագ կողմնորոշվել տարաբնույթ կազմակերպչական 			

	<p><i>աշխատանքներում,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>տիրապետի մանկավարժական տեխնիկային, տիրապետի կառավարման տեսական հիմունքներին, կարողություն</i> <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>դասընթացի հասկացությունների բնութագրմանը,</i> <i>տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելուն</i> <i>կառավարման ոճերի կիրառմանը</i> <i>հիմնախնդիրներ լուծելու կարողությամբ,</i> <i>կառավարման վարպետությամբ:</i>
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>1.«Ուսումնադաստիարակչական գործընթացի կառավարումը»</p> <p>դասընթացի առարկան և մեթոդները:</p> <p>Կառավարման էությունը և կառուցվածքը</p> <p>Հասկացություն մանկավարժական գործընթացի կառավարման մասին: Կառավարման սուբյեկտը և օբյեկտը: «Ուսումնադաստիարակչական գործընթացի կառավարումը» դասընթացի կապն այլ գիտությունների հետ: Առարկայի գիտահետազոտական մեթոդները:</p> <p>Հասկացություն ղեկավարման և կառավարման մասին: կառավարման գործընթացի կառուցվածքը: Ինֆորմացիան որպես կառավարման հիմք:</p> <p>2.Ամբողջական մանկավարժական գործընթացի էությունը</p> <p>Հասկացություն ամբողջական մանկավարժական գործընթացի մասին: Ամբողջական մանկավարժական գործընթացի հիմնական բաղադրիչների /ուսուցման և դաստիարակության/ յուրահատկությունները: Մանկավարժական գործընթացի կառուցվածքը: Մանկավարժական գործընթացի փուլերը: Մանկավարժական գործընթացի օրինաչափությունները:</p>

3.Ուսումնադաստիարակչական գործընթացի կառավարման համակարգը դպրոցում

Հասկացություն կառավարման համակարգի մասին: Կառավարման համակարգի կառուցվածքային տարրերը: Դպրոցի տնօրենը կառավարման համակարգում: Դպրոցի փոխտնօրենները, հոգեբանը, սոցիալական մանկավարժը կառավարման համակարգում: Ուսուցիչների, դաստիարակների, դասղեկների տեղը կառավարման համակարգում: Աշակերտները, դասարանի և դպրոցի աշակերտական ինքնավարության մարմինների դերը դպրոցի կառավարման համակարգում: կառավարման տարբեր մակարդակների փոխկապակցվածությունը

Դաստիարակության հիմնական առանձնահատկությունները: Ընտանիքի դերը դաստիարակության մեջ: Միջավայրի դերը դաստիարակության մեջ: Ընտանիքը և միջավայրը որպես կառավարման համակարգեր: Դպրոցի տնօրենի և արտադասարանային, արտադպրոցական աշխատանքների կազմակերպչի դերը դաստիարակության գործընթացի կառավարման մեջ: Դասղեկի և աշակերտական ինքնավարության մարմինները դաստիարակության գործընթացի կառավարման համակարգում:

Ուսուցման՝ որպես կառավարող համակարգի բնութագիրը: Առարկայական ուսումնական ծրագրերը որպես ուսուցման կառավարման հիմք: Ուսուցման գործընթացի կառավարման մակարդակները: Մասնագիտական միավորումների տեղը ուսուցման գործընթացի կառավարման մեջ: Կառավարման հնարավորությունները ուսուցման տարբեր համակարգերում: Ուսուցման կառավարման օպտիմալացման ուղիները և միջոցները:

4.Ուսուցման և դաստիարակության գործընթացի պլանավորումը դպրոցում

Պլանավորումը որպես կառավարման կարևոր բաղադրամաս, նրա նշանակությունը: Պլանավորման սկզբունքները, ձևերը, փուլերը և տեխնոլոգիան:

Հեռանկարային պլան: Տարեկան պլան: Ընթացիկ պլան: Թեմատիկ և համդասյա պլան: Պլաններին ներկայացվող պահանջները

	<p>5.Ուսումնադաստիարակչական գործընթացի վերահսկումը և գնահատումը</p> <p>Վերահսկման և գնահատման տեղը կառավարման համակարգում: Վերահսկման արդյունքները: Վերահսկման մակարդակները, ձևերը և մեթոդները: Դպրոցի գործունեության մանկավարժական վերլուծությունը որպես գնահատման հիմք: Դպրոցի գործունեության գնահատման արդի չափանիշները:</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. իրավիճակային գնահատում 2. փոխադարձ գնահատում 3. ինքնագնահատում 4. Սխեմաների կազմում
<p>Գրականություն</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Պարտադիր- Լ. Թ. Ասատրյան, Ա.Ս. Կարապետյան, Մ. Ա. Ասատրյան, Թ. Ֆ. Ցոլակյան, Կրթության համակարգի կառավարման հիմունքները, 1 մաս, Երևան, 2003 2. ՀՀ օրենքը կրթության մասին. 14 ապրիլի, 1999թ. 3. Шамова Т. И., Давыденко Т. М., Шибанова Г. Н., Управление образовательными системами, Москва 2005 4. Новиков Д. А., Введение в теорию управления образовательными системами, Москва 2009 <p>Լրացուցիչ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Յու. Ամիրջանյան, Ա. Սահակյան, Մանկավարժություն, Երևան 2005թ 2. Գ. Ե. Ղուլումյան, Մանկավարժություն, գիրք 1, 2 Երևան 2005թ. 3. Подласый И. П. Педагогика, “Просвещение” 1996 4. Харламов И. Ф. Педагогика, Москва, 1997

